

# Spis treści

|                                                                                        |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Wstęp</b> .....                                                                     | 7  |
| <b>ROZDZIAŁ I. Marek Hłasko a film</b> .....                                           | 13 |
| 1. Pierwsze kontakty ze sztuką: lata 1944–1953 .....                                   | 13 |
| 1.1. Pierwsze lektury i obejrzone filmy, pisanie pamiętnika .....                      | 13 |
| 1.2. Młodzieńcze próby literackie .....                                                | 20 |
| 2. Debiut i twórczość krajowa: lata 1954–1958 .....                                    | 24 |
| 2.1. Od pierwszej publikacji do wydania książki: lata 1954–1956 ....                   | 24 |
| 2.1.1. Druk <i>Bazy Sokołowskiej</i> .....                                             | 24 |
| 2.1.2. Publikacja tekstów w czasopismach .....                                         | 27 |
| 2.1.3. Praca w „Po prostu” .....                                                       | 28 |
| 2.1.4. Pisanie opowiadań .....                                                         | 31 |
| 2.1.5. Debiut książkowy – <i>Pierwszy krok w chmurach</i> .....                        | 33 |
| 2.2. Udział pisarza w filmowych realizacjach .....                                     | 36 |
| 2.2.1. Praca współscenarzysty <i>Końca nocy</i> .....                                  | 40 |
| 2.2.2. Adaptacja opowiadania <i>Śliczna dziewczyna</i> .....                           | 46 |
| 2.2.3. Dialogi do <i>Skarbu kapitana Martensa</i> .....                                | 46 |
| 2.2.4. Okoliczności powstania scenariusza i filmu <i>Pętla</i> .....                   | 47 |
| 2.2.5. Długa droga na ekrany – <i>Ósmy dzień tygodnia</i> .....                        | 50 |
| 2.2.6. Realizatorskie spory o <i>Bazę ludzi umarłych</i> .....                         | 59 |
| 2.2.7. Filmowa realizacja niewydanej za życia pisarza <i>Sonaty marymonckiej</i> ..... | 66 |
| 2.3. Życie i twórczość w latach 1956–1958 .....                                        | 67 |
| 2.3.1. Działalność literacka i filmowa .....                                           | 67 |
| 2.3.2. Nagroda Literacka Wydawców za rok 1957 i wyjazd z kraju .....                   | 70 |
| 3. Literatura i film na emigracji: 1958–1969 .....                                     | 73 |
| 3.1. Hłasko i paryska „Kultura” .....                                                  | 73 |
| 3.2. Emigracyjne utwory i nieudane projekty filmowe .....                              | 78 |
| 3.3. Filmowa fabryka koszmarów – pobyt w USA .....                                     | 84 |
| 3.4. Propozycje telewizyjnych adaptacji – Niemcy, Izrael .....                         | 88 |
| 3.5. Śmierć w Wiesbaden .....                                                          | 89 |
| <b>ROZDZIAŁ II. Scenarzysta i autor ekranizowany</b> .....                             | 91 |
| 1. Prozaik .....                                                                       | 91 |
| 1.1. Poetyka opowiadań powstałych w kraju .....                                        | 91 |
| 1.1.1. Motywy literackie .....                                                         | 94 |
| 1.1.2. Świat przedstawiony .....                                                       | 96 |

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.1.3. Bohater i język postaci .....                                                                        | 98  |
| 1.1.4. Narrator .....                                                                                       | 101 |
| 1.1.5. Czasoprzestrzeń .....                                                                                | 102 |
| 1.1.6. Gatunek i kompozycja .....                                                                           | 103 |
| 1.1.7. Dystynktywne cechy prozy pisarza .....                                                               | 104 |
| 1.1.8. Inspiracje i nawiązania .....                                                                        | 105 |
| 1.2. Filmowość prozy .....                                                                                  | 107 |
| 2. Twórca dialogów .....                                                                                    | 109 |
| 2.1. <i>Koniec nocy</i> – głos pokolenia inteligentnych chuliganów .....                                    | 109 |
| 2.2. <i>Skarb kapitana Martensa</i> – niecodzienne przygody ludzi morza ...                                 | 115 |
| 3. Scenarzysta .....                                                                                        | 116 |
| 3.1. <i>Pętla</i> – studium egzystencjalnych niepokojów intelektualisty-<br>-alkoholika .....               | 116 |
| 3.2. W poszukiwaniu swojego miejsca – <i>Ósmy dzień tygodnia</i> .....                                      | 127 |
| 3.3. <i>Piekło na ziemi</i> – <i>Baza ludzi umarłych</i> .....                                              | 137 |
| 4. Autor adaptowany .....                                                                                   | 144 |
| 4.1. <i>Spotkania</i> – miłosna gra pozorów .....                                                           | 144 |
| 4.2. <i>Sonata marymoncka</i> – dojrzewanie ideowe bohatera .....                                           | 147 |
| 4.3. Etiudy studenckie .....                                                                                | 152 |
| <b>ROZDZIAŁ III. Filmowe portrety pisarza</b> .....                                                         | 158 |
| 1. Legenda literacka i jej bohater .....                                                                    | 158 |
| 2. <i>Idol</i> – ikona filmowego outsidera .....                                                            | 166 |
| 3. Wizerunek Hłaski w dokumencie .....                                                                      | 173 |
| 3.1. Rajski ptak w szarym komunizmie .....                                                                  | 174 |
| 3.2. Piękny uwodziciel .....                                                                                | 178 |
| 3.3. Prowokator-kabotyn .....                                                                               | 181 |
| 3.4. Chuligan używający życia .....                                                                         | 184 |
| <b>Zakończenie</b> .....                                                                                    | 187 |
| <b>Bibliografia</b> .....                                                                                   | 190 |
| <b>Filmografia</b> .....                                                                                    | 199 |
| Filmy fabularne .....                                                                                       | 199 |
| Filmy dokumentalne .....                                                                                    | 208 |
| Etiudy szkolne PWSFTviT .....                                                                               | 210 |
| <b>Indeks osób</b> .....                                                                                    | 213 |
| <b>Marek Hłasko on Screen: Screenplays, Adaptations and Film Portrait<br/>of the Writer (Summary)</b> ..... | 219 |